Parlament Ewropew
2019-2024

Kumitat għall-Iżvilupp

2023/2075(INI)

22.9.2023

OPINJONI

tal-Kumitat għall-Iżvilupp

għall-Kumitat għall-Ambjent, is-Saħħa Pubblika u s-Sikurezza tal-Ikel

dwar il-mard mhux trażmissibbli
(2023/2075(INI))

Rapporteur għal opinjoni: Karsten Lucke

Magħquda fid-diversità

SUĠĠERIMENTI

Il-Kumitat għall-Iżvilupp jistieden lill-Kumitat għall-Ambjent, is-Saħħa Pubblika u s-Sikurezza tal-Ikel, bħala l-kumitat responsabbli, biex jinkorpora s-suġġerimenti li ġejjin fil-mozzjoni għal riżoluzzjoni tiegħu:

– wara li kkunsidra l-Artikolu 208 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), li jiddikjara, b'mod partikolari, li l-Unjoni jeħtiġilha tqis l-objettivi tal-kooperazzjoni għall-iżvilupp fil-politiki li hija timplimenta li x'aktarx li jolqtu lill-pajjiżi li qed jiżviluppaw,

– wara li kkunsidra d-dikjarazzjoni konġunta tat-30 ta' Ġunju 2017 mill-Kunsill u r-rappreżentanti tal-gvernijiet tal-Istati Membri li ltaqgħu fi ħdan il-Kunsill, il-Parlament Ewropew u l-Kummissjoni Ewropea dwar "Il-kunsens Ewropew għall-iżvilupp il-ġdid"[1],

– wara li kkunsidra l-Aġenda 2030 tan-Nazzjonijiet Uniti għall-Iżvilupp Sostenibbli u l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli (SDGs),

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tal-15 ta' Ġunju 2023 dwar l-implimentazzjoni u t-twettiq tal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli[2],

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tat-12 ta' Lulju 2023 dwar il-pandemija tal-COVID-19: it-tagħlimiet meħuda u r-rakkomandazzjonijiet għall-futur[3],

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tal-14 ta' Marzu 2023 dwar il-Koerenza tal-Politiki għall-Iżvilupp[4],

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tas-6 ta' Ottubru 2021 dwar ir-rwol tal-politika tal-iżvilupp fir-rispons għat-telf tal-bijodiversità fil-pajjiżi li qed jiżviluppaw, fil-kuntest tat-twettiq tal-Aġenda 2030[5],

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tas-27 ta' Ottubru 2015 dwar il-kriżi tal-Ebola: it-tagħlimiet fit-tul u kif jistgħu jiġu msaħħa s-sistemi tas-saħħa fil-pajjiżi li qed jiżviluppaw biex jiġu prevenuti kriżijiet futuri[6],

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tal-20 ta' Mejju 2021 dwar l-aċċellerazzjoni tal-progress u l-indirizzar tal-inugwaljanzi biex, sal-2030, l-AIDS ma jibqax theddida għas-saħħa pubblika[7],

– wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat għall-Iżvilupp dwar il-proposta għal

[1] ĠU C 210, 30.6.2017, p. 1.
[2] Testi adottati, P9_TA(2023)0250.
[3] Testi adottati, P9_TA(2023)0282.
[4] Testi adottati, P9_TA(2023)0071.
[5] ĠU C 132, 24.3.2022, p.2.
[6] ĠU C 355, 20.10.2017, p. 2.
[7] ĠU C 15, 12.1.2022, p. 1.

regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-22 ta' Ġunju 2022 dwar l-użu sostenibbli tal-prodotti għall-protezzjoni tal-pjanti u li jemenda r-Regolament (UE) 2021/2115 (COM(2022)0305),

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjoni tiegħu tal-14 ta' Ġunju 2023 dwar l-iżgurar tas-sigurtà tal-ikel u r-reżiljenza fit-tul tal-agrikoltura tal-UE[8],

– wara li kkunsidra l-proposta għal regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-22 ta' Ġunju 2022 dwar l-użu sostenibbli tal-prodotti għall-protezzjoni tal-pjanti u li jemenda r-Regolament (UE) 2021/2115 (COM(2022)0305),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-30 ta' Novembru 2022 bit-titolu "Strateġija tal-UE għas-Saħħa Globali – Saħħa Aħjar għal Kulħadd f'Dinja li qed Tinbidel" (COM(2022)0675),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-20 ta' Mejju 2020 bit-titolu "Strateġija "Mill-Għalqa sal-Platt" għal sistema tal-ikel ġusta, tajba għas-saħħa u favur l-ambjent" (COM(2020)0381),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta' Diċembru 2019 intitolata "Il-Patt Ekoloġiku Ewropew" (COM(2019)0640),

– wara li kkunsidra r-Riżoluzzjoni tan-NU 68/300 tas-17 ta' Lulju 2014 bit-titolu "Dokument Konklużiv tal-laqgħa ta' livell għoli tal-Assemblea Ġenerali dwar ir-rieżami u l-valutazzjoni komprensivi tal-progress miksub fil-prevenzjoni u l-kontroll ta' mard mhux trażmissibbli",

– wara li kkunsidra l-Pjan ta' Azzjoni Globali 2013-2020 tal-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa (WHO) tas-27 ta' Mejju 2013 li ġie estiż sal-2030,

– wara li kkunsidra d-Dikjarazzjoni Politika 66/2 tan-NU tal-24 ta' Jannar 2012 tal-laqgħa ta' livell għoli tal-Assemblea Ġenerali dwar il-prevenzjoni u l-kontroll tal-mard mhux trażmissibbli,

– wara li kkunsidra r-rapport tad-WHO tas-16 ta' Frar 2023 bit-titolu "A clinical case definition of post-COVID-19 conditions in children and adolescents by expert consensus" (Definizzjoni tal-każ kliniku tal-kundizzjonijiet ta' wara l-COVID-19 fit-tfal u fl-adolexxenti, skont kunsens ta' esperti),

– wara li kkunsidra r-rapport tad-WHO tas-6 ta' Ottubru 2021 bit-titolu "A clinical case definition of post-COVID-19 conditions by a Delphi consensus" (Definizzjoni tal-każ kliniku tal-kundizzjonijiet ta' wara l-COVID-19, skont kunsens ta' Delphi),

– wara li kkunsidra r-Rapport 49/43 tar-Rapporteur Speċjali tan-NU dwar id-dritt għall-ikel, Michael Fakhri, tat-30 ta' Diċembru 2021 bit-titolu "Seeds, right to life and farmers' rights" (Żrieragħ, dritt għall-ħajja u drittijiet tal-bdiewa),

– wara li kkunsidra r-Rapport 46/33 tar-Rapporteur Speċjali tan-NU dwar id-dritt għall-

[8] Testi adottati, P9_TA(2023)0238.

ikel, Michael Fakhri, tal-24 ta' Diċembru 2020 bit-titolu "Right to food" (Dritt għall-ikel) (A/HRC/46/33),

– wara li kkunsidra r-Riżoluzzjoni 39/12 tal-Kunsill tad-Drittijiet tal-Bniedem tan-NU tat-28 ta' Settembru 2018 dwar id-Drittijiet tal-Bdiewa u ta' Persuni Oħra li Jaħdmu f'Żoni Rurali ,

– wara li kkunsidra r-Riżoluzzjoni 61/295 tan-NU tat-2 ta' Ottubru 2007 dwar id-Drittijiet tal-Popli Indiġeni,

A. billi d-dritt li wieħed igawdi l-ogħla standard possibbli ta' saħħa fiżika u mentali huwa dritt fundamentali tal-bniedem li huwa konformi mad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 25 tad-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem; billi dan id-dritt qed jiġi miċħud lil aktar minn għoxrin fil-mija tal-popolazzjoni tad-dinja; billi l-Artikolu 35 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea jappella għal livelli għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem fid-definizzjoni u l-implimentazzjoni tal-politiki u l-attivitajiet kollha tal-Unjoni; billi l-mard mhux trażmissibbli, jew il-mard kroniku, huwa l-kawża tal-mewt ta' 41 miljun persuna fis-sena u jammonta għal 74 % tal-imwiet kollha fil-livell dinji; billi n-nies fin-Nofsinhar Globali huma affettwati b'mod sproporzjonat, u skont l-estimi tad-WHO, 77 % tal-imwiet prematuri kollha minn mard mhux trażmissibbli jseħħu f'pajjiżi b'introjtu baxx u medju (LMICs); billi l-mard mhux trażmissibbli spiss ikun marbut ma' diżabilità kronika relatata mal-mard; billi l-SDG 3 jitlob li tiġi żgurata ħajja sana u li jiġi promoss il-benesseri għal kulħadd f'kull età. billi l-mira 3.4 tal-SDG dwar il-mard mhux trażmissibbli u s-saħħa mentali, li hija interkonnessa mal-SDGs lil hinn mill-SDG 3, għandha l-għan li tnaqqas b'terz il-mortalità prematura mill-erba' raggruppamenti ewlenin tal-mard mhux trażmissibbli: mard kardjovaskulari, kanċer, mard respiratorju kroniku u dijabete;

B. billi l-mard trażmissibbli jista' jkollu konsegwenzi kroniċi mhux trażmissibbli, u u din hija r-raġuni l-għala hemm bżonn li jittejjeb l-aċċess għad-dijanjożi, it-trattament u l-kura tal-mard mhux trażmissibbli fil-pajjiżi li qed jiżviluppaw; billi l-multimorbidità, inklużi l-infezzjoni tal-HIV, id-dijabete, l-ipertensjoni, il-kanċers u l-kundizzjonijiet respiratorji kroniċi, kienet fattur ta' riskju partikolari matul il-pandemija tal-COVID-19; billi l-programmi tas-saħħa kompartimentalizzati ma kinux ta' għajnuna għal persuni li diġà jbatu minn mard mhux trażmissibbli; billi t-trattamenti speċjalizzati għandhom jiġu integrati fil-kura tas-saħħa primarja u fis-sistemi tal-kura tas-saħħa nazzjonali sabiex ikunu adatti għal pandemiji futuri u l-konsegwenzi kroniċi tagħhom; billi l-persuni bl-HIV/AIDS huma f'riskju konsiderevoli li jieħdu COVID fit-tul (riskju erba' darbiet akbar), b'mod partikolari dawk b'indeboliment newrokonjittiv; billi s-sigurtà tas-saħħa globali mhux biss trid tqis it-theddida immedjata ta' mard infettiv, iżda trid tindirizza wkoll it-tbatija kronika fit-tul bħala konsegwenza ta' dan; billi l-interazzjonijiet bejn mard trażmissibbli u mard mhux huma kumplessi u spiss jippreżentaw fatturi ta' riskju kondiviżi; billi l-koeżistenza ta' mard mhux trażmissibbli u mard trażmissibbli twassal għal żieda fil-morbidità, b'mod partikolari fl-LMICs;

C. billi l-pajjiżi li qed jiżviluppaw jiffaċċjaw restrizzjonijiet serji fil-finanzjament tal-kura tas-saħħa, b'mod partikolari fir-rigward tal-mard mhux trażmissibbli; billi l-mard post-infettiv, jew is-sindromi ta' infezzjoni post-akuta (PAIS), ilhom magħrufa għal żmien twil u jikkawżaw diżabilità kronika wara l-influwenza, l-Ebola, id-dengue, il-poljo, iċ-

chikungunya, il-virus Epstein-Barr jew il-mononukleożi, il-borreljożi jew il-marda ta' Lyme, il-giardiasis jew il-lambliasis u oħrajn; billi l-PAIS kollha, minkejja li huma kkawżati minn aġenti infettivi differenti, għandhom profili tas-sintomi simili għal xulxin; billi t-trikkib tas-sintomi f'dawn il-PAIS kollha, b'mod partikolari l-iżvilupp tal-enċefalomijelite mijalġika/sindromu ta' għeja kronika (ME/CFS), jissuġġerixxi patoġenesi komuni; billi l-attenzjoni u l-finanzjament għar-riċerka dwar dawn il-konsegwenzi kroniċi mhumiex rikonoxxuti biżżejjed u mhumiex riċerkati biżżejjed; billi l-malarja twassal ukoll għal mard post-infettiv li jista' jiġi deskritt bħala stat infjammatorju kroniku b'similaritajiet mal-ME/CFS; billi xi pazjenti jiżviluppaw is-sindromu post-newroloġiku ta' malarja ; billi ż-Żika tikkawża sintomi kroniċi billi tippersisti f'forom latenti, u tikkawża mard post-infettiv; billi l-PAIS kisbu saħansitra aktar rilevanza mill-pandemija tal-COVID-19, peress li l-COVID fit-tul, jew il-konsegwenzi post-akuti tas-SARS-CoV-2 (PASC), huma marda post-infettiva li taffettwa mill-inqas 65 miljun persuna fil-livell dinji; billi għadd sinifikanti ta' pazjenti b'COVID fit-tul jiżviluppaw ukoll ME/CFS u jkollhom similaritajiet ma' pazjenti oħra b'PAIS; billi l-COVID fit-tul waħdu jżid piż sostanzjali għas-sistemi tal-kura tas-saħħa globali u għall-ekonomiji nazzjonali; billi għalkemm l-pandemiji li jmiss aktarx jiġu segwiti minn PAIS u l-istrateġija tal-UE għas-saħħa globali tal-2022 la tindirizza l-COVID fit-tul u lanqas il-PAIS b'mod ġenerali; billi l-PAIS ma jistgħux jitqiesu "mard rari" minħabba l-prevalenza ġenerali tal-ME/CFS waħedha u ċertament mhux mill-bidu tal-prevalenza għolja ta' COVID fit-tul; billi l-politika ta' kooperazzjoni għall-iżvilupp tal-UE għandha tiffoka fuq approċċ komprensiv u integrat li jindirizza l-fatturi ta' riskju u d-determinanti multipli ta' mard mhux trażmissibbli fil-pajjiżi sħab, filwaqt li jitqiesu wkoll il-fatturi soċjali, ekonomiċi u ambjentali li huma rilevanti għal kull kuntest speċifiku; billi l-kopertura universali tas-saħħa hija fattur importanti fil-prevenzjoni u t-trattament ta' mard mhux trażmissibbli;

D. billi l-mard mhux trażmissibbli huwa marbut mal-faqar peress li jimpedixxi inizjattivi intiżi għat-tnaqqis tal-faqar billi jżidu l-ammont tal-ispejjeż tal-unitajiet domestiċi għall-kura tas-saħħa; billi t-trattamenti għal mard mhux trażmissibbli għandhom it-tendenza li jinvolvu trattament fit-tul li jista' jkun diffiċli biex jiġi aċċessat u li jkollu impatt sinifikanti fuq il-baġits tal-unitajiet domestiċi; billi l-mard mhux trażmissibbli mhuwiex marbut biss mal-mortalità eċċessiva, iżda wkoll mal-effetti tal-morbożità, id-diżabilità relatata mal-mard kroniku u żieda fil-piżijiet soċjoekonomiċi fuq l-individwi u l-familji, inkluż il-faqar minħabba t-trattament fit-tul u l-ispejjeż tal-kura u t-telf tal-produttività; billi dan jhedded b'mod konsiderevoli d-dħul tal-unitajiet domestiċi u jfixkel l-ekonomiji nazzjonali, u b'hekk il-mard nhux trażmissibbli jsir fattur li jikkontribwixxi għall-faqar u l-ġuħ;

E. billi l-għoti ta' kura, prevenzjoni u trattament adegwati għall-pazjenti b'mard mhux trażmissibbli jfisser li jridu jiġu indirizzati ħafna sfidi, bħal aċċess inadegwat għall-kura medika, il-faċilitajiet tal-kura tas-saħħa u l-professjonisti tal-kura tas-saħħa, kif ukoll defiċits fl-istrutturi tal-kura tas-saħħa, b'mod partikolari fil-pajjiżi li qed jiżviluppaw; billi l-pandemija tal-COVID-19 esponiet l-investiment insuffiċjenti fil-forza tax-xogħol tal-kura tas-saħħa u wriet kemm is-sistemi tas-saħħa ma kinux ippreparati biex jirrispondu għal kriżi tas-saħħa globali; billi s-sistemi tas-saħħa tal-LMICs jiffukaw fuq mard akut minħabba d-dgħufijiet tagħhom; billi, b'riżultat ta' dan, il-perkors ta' pazjent spiss ikun ikkaratterizzat minn lakuni, jew fil-fażi dijanjostika, jew matul it-trattament, jew minħabba nuqqas ta' aderenza mat-terapija; billi l-prevenzjoni ta' spiss hija nieqsa

f'dawk is-sistemi; billi l-pandemija tal-COVID-19 poġġiet pressjoni dejjem akbar fuq is-saħħa mentali, speċjalment fost iż-żgħażagħ u dawk li diġà jbatu minn mard mentali;

F. billi l-Għanijiet Globali għall-Iżvilupp Sostenibbli jinkludu l-ġlieda kontra l-faqar, inkluż l-aċċess għall-ħtiġijiet bażiċi tal-bniedem tas-saħħa, l-eliminazzjoni tal-ġuħ, inkluż l-istabbiliment ta' produzzjoni sostenibbli tal-ikel, u l-benesseri, inklużi sistemi tas-saħħa aħjar u aktar aċċessibbli biex tiżdied l-istennija tal-għomor; billi s-sigurtà tal-ikel u l-edukazzjoni għandhom impatt sinifikanti fuq is-saħħa fil-qasam tal-mard mhux trażmissibbli; billi, b'mod ġenerali, barra mill-infezzjonijiet u l-fatturi ta' riskju tal-imġiba interkonnessi ma' fatturi soċjoekonomiċi, skont id-WHO, it-tibdil fil-klima, it-tniġġis tal-arja u l-mard mhux trażmissibbli jirrappreżentaw uħud mill-aktar theddid serju għas-saħħa globali, u huwa għalhekk li l-approċċ Saħħa Waħda jeħtieġ li jsir fattur determinanti fil-prevenzjoni u l-ġlieda kontra r-riskji għas-saħħa;

1. Jinsab imħasseb ħafna dwar il-prevalenza għolja ta' mard mhux trażmissibbli bħala kawża ta' rata eċċessiva ta' mortalità u morbidità; jissottolinja l-fatt li l-mard mhux trażmissibbli ma jingħatax attenzjoni adegwata globalment u jwassal għal konsegwenzi partikolarment gravi fl-LMICs; jissottolinja l-fatt li s-saħħa b'mod ġenerali u s-sigurtà tas-saħħa globali jeħtieġu aktar attenzjoni politika u appoġġ finanzjarju b'enfasi speċjali fuq il-mard mhux trażmissibbli, b'mod partikolari peress li jistgħu jkunu mistennija aktar pandemiji b'mard kroniku post-infettiv; jistieden lill-UE taħdem b'mod attiv flimkien mad-WHO u ma' organizzazzjonijiet internazzjonali rilevanti oħra u ssir attiva fil-livell internazzjonali f'dan ir-rigward, sabiex tiggarantixxi approċċ xieraq u koordinat; jistieden lill-Kummissjoni tkompli tappoġġja lill-Istati Membri fl-isforzi tagħhom biex jilħqu d-disa' miri volontarji tan-NU u tad-WHO sal-2025, kif ukoll il-mira ta' żvilupp sostenibbli 3.4, li għandha l-għan li tnaqqas il-mortalità prematura minn mard trażmissibbli b'terz sal-2030 u tippromwovi s-saħħa u l-benesseri mentali;

2. Jilqa' l-istrateġija tas-saħħa globali tal-Kummissjoni tal-2022 intitolata "Saħħa Aħjar għal Kulħadd f'Dinja li qed Tinbidel", li tenfasizza b'mod partikolari l-Prinċipju ta' Gwida 2 li jippromwovi approċċ komprensiv, inkluż l-aċċess ekwu għas-servizzi tas-saħħa, il-prevenzjoni tal-mard, it-trattament ta' kwalità affordabbli, ir-riabilitazzjoni u l-kura palljattiva għall-ġlieda kontra l-mard trażmissibbli u mhux trażmissibbli; jinnota li huwa meħtieġ approċċ unifikat u integrat biex jitnaqqas il-piż tal-mard mhux trażmissibbli; jissottolinja l-fatt li l-prevalenza ta' mard mhux trażmissibbli tista' titnaqqas b'70 % permezz tal-kura tas-saħħa u l-prevenzjoni tal-mard biss;

3. Jissottolinja r-relazzjoni bidirezzjonali bejn il-mard trażmissibbli u mhux trażmissibbli, kif deher matul il-pandemija tal-COVID-19, b'mod partikolari f'pajjiżi bi prevalenza għolja ta' HIV/AIDS; jistieden lill-Kummissjoni tintegra programmi kompartimentalizzati fil-kura tas-saħħa primarja, kif issuġġerit mir-rapport tal-NCD Countdown 2030 ippubblikat fl-2022[9]; jenfasizza, għalhekk, ir-rwol importanti ta' punti ta' kura interdixxiplinari u l-ħtieġa tagħhom; jistieden lill-UE u lill-Istati Membri tagħha jappoġġjaw lill-pajjiżi li qed jiżviluppaw fl-isforzi ta' riċerka u ġbir ta' data biex jifhmu aħjar il-prevalenza, il-fatturi ta' riskju u l-impatt tal-mard mhux trażmissibbli f'popolazzjonijiet differenti, sabiex jippermettu t-teħid ta' deċiżjonijiet fuq il-bażi ta' evidenza u t-tfassil ta' interventi mmirati; jissottolinja l-ħtieġa li jitfasslu u jiżdiedu s-

[9] NCD Countdown 2030 huwa sforz kollaborattiv mid-WHO, l-NCD Alliance, l-Imperial College u The Lancet. L-NCD Countdown jippubblika rapporti biannwali.

soluzzjonijiet għal popolazzjonijiet b'riskju għoli, b'riżorsi limitati u marġinalizzati;

4. Jenfasizza ż-żieda f'daqqa fil-PAIS wara l-infezzjonijiet tal-COVID-19, li f'dan il-każ jissejħu wkoll COVID fit-tul; josserva li l-PAIS iseħħu wkoll wara infezzjonijiet batteriċi, virali u parassitiċi oħra, inklużi l-mononukleożi, il-marda ta' Lyme, l-Ebola, il-poljo u l-influwenza; ifakkar li l-patoġenesi tal-PAIS hija marbuta mal-ME/CFS; jinsab imħasseb li minkejja l-fatt li sal-lum 65 miljun persuna sofrew minn COVID fit-tul u minkejja l-pressjoni ta' infezzjoni mill-ġdid u r-riskju ta' pandemiji futuri, l-istrateġija tas-saħħa globali tal-2022 la tindirizza l-konsegwenzi post-akuti tas-SARS-CoV-2 u lanqas tal-PAIS b'mod ġenerali; jistieden lill-UE, abbażi tat-tagħlimiet meħuda mill-pandemija, tagħmel il-PAIS prijorità u tiżviluppa strateġija tal-UE għall-PAIS, simili għall-pjan tal-Ewropa biex jingħeleb il-kanċer u l-istrateġija tal-UE dwar is-saħħa mentali, u testendi l-istrateġija PAIS għas-sigurtà tas-saħħa globali, inkluż fl-implimentazzjoni tal-istrateġija tas-saħħa globali;

5. Jenfasizza li l-kost uman u finanzjarju tal-mard mhux trażmissibbli huwa mistenni jiżdied, minħabba l-fatt li dawk li jbatu minnu huma wkoll aktar probabbli li jiġu affettwati minn mard ieħor; jistieden lid-WHO tipprovdi aktar finanzjament għar-riċerka u l-iżvilupp ta' vaċċini u mediċini għall-mard mhux trażmissibbli u tiffaċilita l-aċċess għal farmaċewtiċi essenzjali li jkunu affordabbli; ifakkar li r-riżorsi tal-Istrument ta' Viċinat, ta' Kooperazzjoni għall-Iżvilupp u ta' Kooperazzjoni Internazzjonali jistgħu jintużaw ukoll fil-kura tas-saħħa; iħeġġeġ lill-UE tistabbilixxi programmi biex tindirizza l-mard mhux trażmissibbli kroniku u sever billi tiżgura li l-mediċini, it-teknoloġiji u d-dijanjostika essenzjali jkunu kemm disponibbli kif ukoll aċċessibbli fl-isptarijiet distrettwali;

6. Jissottolinja l-ħtieġa ta' innovazzjoni teknoloġika u organizzattiva, kif ukoll kooperazzjoni multilaterali dejjiema u kkoordinata; jinnota li l-Prinċipju ta' Gwida 2 tal-istrateġija għas-saħħa globali għandu l-mira li jiżgura li l-vaċċini, it-trattamenti u d-dijanjostiċi innovattivi għal mard infettiv u mhux trażmissibbli ġdid, prevalenti jew ittraskurat jiġu żviluppati u użati, anki permezz ta' finanzjament minn Orizzont Ewropa u s-Sħubija għall-Provi Kliniċi bejn Pajjiżi Ewropej u Pajjiżi fil-Fażi ta' Żvilupp tas-Saħħa Globali UE-Afrika (EDCTP3) għar-riċerka, il-bini tal-kapaċitajiet u t-tisħiħ tal-ambjent regolatorju fl-Afrika sub-Saħarjana; jitlob li t-Tim Ewropa jimplimenta dan l-approċċ, b'enfasi fuq il-mard mhux trażmissibbli;

7. Ifakkar fil-prevalenza għolja tal-PAIS fil-pajjiżi tan-Nofsinhar Globali; jitlob li jiġu appoġġjati s-sħubijiet ta' kooperazzjoni fir-riċerka u l-innovazzjoni farmaċewtika u l-ħolqien ta' networks għall-iskambju ta' data u riżultati tar-riċerka dwar il-PAIS u għall-appoġġ tal-iżvilupp ta' medikazzjoni għall-PAIS kollha; jilqa' s-sħubijiet fit-tul bħal bejn l-Institut Pasteur de Dakar fis-Senegal u l-Koalizzjoni għall-Innovazzjoni fit-Tħejjija għall-Epidemiji (CEPI) u jitlob li Tim Ewropa jippermetti dawn is-sħubijiet anke għall-mard mhux trażmissibbli u b'mod partikolari l-PAIS permezz ta' inizjattivi tal-Global Gateway; jiġbed l-attenzjoni għall-ħtieġa ta' kondiviżjoni tal-għarfien u l-ġbir tad-data, l-iskrinjar u l-identifikazzjoni bikrija tal-mard u ta' ġestjoni tad-dijanjożi u t-trattament; jenfasizza li mudelli ta' negozju innovattivi jipprovdu l-opportunità li jinħolqu inċentivi għall-pazjenti u l-fornituri tas-servizzi biex ilestu l-programmi ta' prevenzjoni; jitlob il-kooperazzjoni ma' dawk il-pajjiżi mhux tal-UE f'dan il-qasam; jitlob ukoll appoġġ għall-kapaċità tal-produzzjoni farmaċewtika lokali u pubblika fil-

pajjiżi li qed jiżviluppaw;

8. Ifakkar li s-saħħa hija kundizzjoni meħtieġa għall-iżvilupp tal-bniedem; jisħaq fuq il-ħtieġa li jissaħħu s-sistemi tal-kura tas-saħħa fil-pajjiżi sħab u li jiġi pprovdut appoġġ għall-integrazzjoni tal-programmi tal-mard mhux trażmissibbli fis-sistemi nazzjonali modernizzati tas-saħħa pubblika, inkluż billi jsir investiment fi programmi ta' bini tal-kapaċità biex jissaħħu l-ħiliet u l-għarfien tal-professjonisti tal-kura tas-saħħa, ir-riċerkaturi u dawk li jfasslu l-politika fl-indirizzar tal-mard mhux trażmissibbli; jissottolinja li, b'mod partikolari, l-edukazzjoni u t-taħriġ tal-professjonisti tal-kura tas-saħħa fil-pajjiżi li qed jiżviluppaw u b'mod partikolari fil-pajjiżi l-anqas żviluppati (LDCs) jista' jkollhom rwol fit-titjib tal-eżiti tas-saħħa; jistieden, għalhekk, lill-UE tappoġġja l-investiment fl-edukazzjoni u l-ħiliet fil-qasam tas-saħħa fil-pajjiżi li qed jiżviluppaw;

9. Ifakkar li l-prijorità 2 tal-istrateġija tas-saħħa globali Ewropea hija li "ssaħħaħ is-sistemi tas-saħħa u tavvanza l-kopertura tas-saħħa universali", li hija r-raġuni għaliex jeħtieġ li jiġu mobilizzati fondi pubbliċi addizzjonali u għandha tingħata attenzjoni partikolari lill-azzjoni preventiva u lid-dijanjostika, filwaqt li l-approċċi ċċentrati fuq il-komunità jistgħu jiffaċilitaw dawn l-aspetti;

10. Jenfasizza li l-faqar huwa wieħed mill-kawżi ewlenin u waħda mill-konsegwenzi tal-mard kroniku fit-tul, it-tbatija u l-istigma, li jeskludi lil dawk affettwati mill-opportunitajiet ta' impjieg u jwassal għal iżolament soċjali; jenfasizza, għalhekk, il-ħtieġa li ssir aktar enfasi fuq il-mard mhux trażmissibbli fl-assistenza għall-iżvilupp għas-saħħa u fuq l-appoġġ għas-sistemi tal-kura tas-saħħa primarja orizzontali b'mod ekwu li jiżgura l-protezzjoni tar-riskju finanzjarju; jisħaq li l-kura tas-saħħa primarja għandha tkun aċċessibbli u affordabbli għan-nies kollha, li jimplika wkoll titjib fl-infrastruttura tas-saħħa u l-indirizzar tar-restrizzjonijiet fuq l-aċċess għall-mediċini u l-vaċċini; jinsab imħasseb dwar l-investiment fi sptarijiet bi skop ta' qligħ fin-Nofsinhar Globali u jitlob li Tim Ewropa jiżviluppa salvagwardji li jiżguraw aċċess ekwu għall-kura tas-saħħa f'każijiet fejn ikunu involuti l-fondi għall-iżvilupp tal-UE; jissottolinja l-fatt li l-appoġġ għall-kura tas-saħħa primarja sabiex tiġi żgurata l-ġestjoni tal-mard mhux trażmissibbli mhuwiex biżżejjed, iżda minħabba l-prevalenza għolja ta' mard mhux trażmissibbli, aktar sensibilizzazzjoni, taħriġ ta' persuni mediċi personali u sehem akbar tal-assistenza għall-iżvilupp għandhom jiġu ddedikati għal mard mhux trażmissibbli;

11. Jitlob li jiġi ffaċilitat l-aċċess għal servizzi tas-saħħa essenzjali u li l-politika tas-saħħa globali tissaħħaħ fl-oqsma tat-twissija bikrija, il-prevenzjoni u s-sensibilizzazzjoni, bl-għan li jintlaħqu l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli relatati mas-saħħa u f'konformità mal-istrateġija globali tas-saħħa li ssegwi approċċ ibbażat fuq id-drittijiet tal-bniedem sabiex jiġi żgurat l-aċċess minn gruppi vulnerabbli għas-saħħa anke fil-kuntest ta' diżastri naturali jew dawk ikkawżati mill-bniedem u l-impatti tat-tibdil fil-klima; jitlob li dan l-approċċ ibbażat fuq id-drittijiet tal-bniedem jiġi implimentat, inkluż billi jiġu indirizzati l-mard mhux trażmissibbli u s-sindromi postinfettivi li s'issa ġew traskurati;

12. Jenfasizza l-importanza tal-prevenzjoni tal-mard mhux trażmissibbli; jenfasizza l-ħtieġa li l-pajjiżi li qed jiżviluppaw jiġu appoġġjati fl-edukazzjoni tal-komunitajiet dwar il-fatturi ta' riskju u l-istrateġiji ta' prevenzjoni għal mard mhux trażmissibbli billi

tinxtered informazzjoni permezz ta' diversi mezzi kredibbli;

13. Ifakkar fl-iskala tal-problema tal-miżinformazzjoni dwar is-saħħa u l-periklu potenzjali għall-ħajja tal-bniedem ikkawżat minn dan, kif deher b'mod ċar matul il-pandemija tal-COVID-19; jistieden lill-Kummissjoni tappoġġja proġetti, għodod u politiki li għandhom l-għan li jiġġieldu l-miżinformazzjoni dwar is-saħħa; jistieden, barra minn hekk, lid-WHO tippromwovi aktar sensibilizzazzjoni u informazzjoni fil-ġlieda kontra l-mard trażmissibbli bħall-kanċer u d-dijabete, kif ukoll fil-prevenzjoni ulterjuri tal-abbuż mis-sustanzi;

14. Jissottolinja l-impatt tal-ambjent tal-għajxien fuq is-saħħa u fuq il-prevenzjoni tal-mard mhux trażmissibbli; ifakkar li l-approċċ "Saħħa Waħda" jinsab fl-interfaċċa bejn is-saħħa ekoloġika, dik tal-annimali u dik tal-bniedem; jistieden lill-UE timpenja ruħha għal tfassil u implimentazzjoni fattibbli tal-approċċ Saħħa Waħda fil-livell Ewropew u internazzjonali permezz tad-WHO, l-organizzazzjonijiet reġjonali u l-Istati Membri, b'mod partikolari fin-negozjati relatati mat-trattat dwar il-pandemija ppjanat u l-istrateġija globali tas-saħħa; iħeġġeġ lil Tim Ewropa jiftakar, f'dan ir-rigward, fil-prinċipju tal-koerenza tal-politiki għall-iżvilupp kif minqux fl-Artikolu 208 tat-TFUE u jqis l-approċċ Saħħa Waħda fil-programmazzjoni u l-azzjoni fis-settur tas-saħħa, inkluż f'oqsma intersezzjonali bħall-bijodiversità, l-agrikoltura u ambjent ta' għajxien b'saħħtu;

15. Jisħaq li t-twettiq ta' "saħħa orizzontali" permezz ta' approċċ olistiku u bbażat fuq id-drittijiet jinvolvi l-indirizzar sħiħ tan-natura multidimensjonali tas-saħħa abbażi tal-approċċ Saħħa Waħda; jinnota bi tħassib kbir li s-sustanzi niġġiesa fl-ambjent għandhom impatt enormi fuq is-saħħa globali, speċjalment fl-LMICs; jistieden lill-UE tassisti lill-pajjiżi li qed jiżviluppaw, b'mod partikolari l-LMICs u l-LDCs, fl-għoti ta' prijorità għall-prevenzjoni tal-mard permezz ta' investiment fil-ġestjoni tat-tniġġis, inkluż permezz ta' strateġiji dwar l-aċċess għal enerġiji nodfa, trasport nadif u effiċjenti, il-kontroll tal-emissjonijiet industrijali u l-użu tajjeb tas-sustanzi kimiċi; jinnota li din hija strateġija kosteffettiva ħafna għat-tisħiħ tas-saħħa tal-popolazzjoni, it-tnaqqis tal-piż fuq ir-riżorsi limitati tas-saħħa u l-avvanz tal-iżvilupp nazzjonali.

INFORMAZZJONI DWAR L-ADOZZJONI FIL-KUMITAT LI JINTALAB JAGĦTI OPINJONI

Data tal-adozzjoni	20.9.2023
Riżultat tal-votazzjoni finali	+: 14 –: 1 0: 4
Membri preżenti għall-votazzjoni finali	Hildegard Bentele, Stéphane Bijoux, Dominique Bilde, Christophe Clergeau, Ryszard Czarnecki, Mónica Silvana González, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Karsten Lucke, Erik Marquardt, Janina Ochojska, Michèle Rivasi, Miguel Urbán Crespo, Bernhard Zimniok
Sostituti preżenti għall-votazzjoni finali	Frances Fitzgerald, Marlene Mortler, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho
Sostituti (skont l-Artikolu 209(7)) preżenti għall-votazzjoni finali	Róża Thun und Hohenstein

VOTAZZJONI FINALI B'SEJĦA TAL-ISMIJIET FIL-KUMITAT LI JINTALAB JAGĦTI OPINJONI

14	+
ECR	Ryszard Czarnecki
PPE	Hildegard Bentele, Frances Fitzgerald, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Marlene Mortler, Janina Ochojska
Renew	Stéphane Bijoux, Róża Thun und Hohenstein
S&D	Christophe Clergeau, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho

1	-
ID	Bernhard Zimniok

4	0
ID	Dominique Bilde
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Erik Marquardt, Michèle Rivasi

Tifsira tas-simboli użati:
+ : favur
- : kontra
0 : astensjoni